

רשומות

הצעות חוק

22 ביוני 1998

2724

כ"ח בסיון התשנ"ח

עמוד

הצעת חוק הרשויות המקומיות (תיקוני חקיקה) (הסדרי בחירות) (מס' 2), התשנ"ח-1998 394

תיקונים עקיפים:

פקודת המועצות המקומיות

חוק הרשויות המקומיות (בחירת ראש הרשות וסגניו ובהנחם), התשל"ה-1975

מתפרסמת בזה הצעת חוק של חבר הכנסת מטעם ועדת הפנים ואיכות הסביבה של הכנסת:

**הצעת חוק הרשויות המקומיות (תיקוני חקיקה) (הסדרי בחירות) (מס' 2),
התשנ"ח-1998***

תיקון סעיף 4 1. בחוק הרשויות המקומיות (בחירות), התשכ"ה-1965 (להלן - החוק העיקרי), בסעיף 4, במקום "הבחירות לכל המועצות יקוימו כל חמש שנים" יבוא "בכפוף לאמור בסעיף 5, הבחירות לכל המועצות (להלן - הבחירות הכלליות) יקוימו כל חמש שנים".

תיקון סעיף 5 2. בסעיף 5 לחוק העיקרי -

(1) בסעיף קטן (א), במקום "ולא יאוחר ממועד הבחירות הבאות לכל המועצות לפי סעיף 4" יבוא "ולא יאוחר ממועד הבחירות הכלליות הקרוב";

(2) במקום סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב) קוימו בחירות למועצה מסוימת שלא ביום הבחירות הכלליות, יחולו על הבחירות הבאות למועצה האמורה הנראות אלה:

(1) קוימו הבחירות האחרונות למועצה שנה או פחות לפני יום הבחירות הכלליות הקרוב, יתקיימו הבחירות הבאות למועצה ביום הבחירות הכלליות הבא אחרי יום הבחירות הכלליות הקרוב (להלן - יום הבחירות הכלליות השני);

ד ב ר י ה ס ב ר

אם תקופת כהונתה של מועצת רשות מקומית שנבחרה לא ביום הבחירות הכלליות יהיה חמש שנים כתקופת כהונתן של כלל המועצות, הרי שיונצח המצב הבלתי רצוי שבו הבחירות למועצה האמורה לא תיערכנה יחד עם הבחירות הכלליות. כדי להביא בשלב כלשהו להאחדת מועד הבחירות למועצה זו עם מועד הבחירות הכלליות, הייבם לקבוע הנראות מיוחדות לגבי אורך תקופת כהונתה של מועצה שנבחרה לא ביום הבחירות הכלליות.

ואכן בסעיף 5(ב) לחוק נקבעה הנראות מיוחדת לענין זה, שנועדה להעניק לשר הפנים את הגמישות הדרושה בקביעת מועד הבחירות למועצה שנבחרה לא ביום הבחירות הכלליות. זאת במטרה להביא לאיחודן של הבחירות למועצה האמורה עם הבחירות הכלליות ולהעניק למועצה זו תקופת כהונה סבירה - לא קצרה מדי ולא ממושכת מדי; מהחלטות שניתנו בשתי פרשיות בבית המשפט הגבוה לצדק (כג"ץ 3791/93 ו-רדג"ץ 1913/97) עולה שאין בהנראה הכללית הקבועה בסעיף 5(ב) לחוק כדי להגשים מטרה זו.

מוצע לפיכך לתקן את סעיף 5(ב) ולקבוע בו הנראות מפורטות לגבי המועד לעריכת הבחירות הבאות ברשות מקומית שמועצתה נבחרה לא ביום הבחירות הכלליות.

סעיפים סעיף 4 לחוק הרשויות המקומיות 1 ו-2 (בחירות), התשכ"ה-1965 (להלן - החוק), קובע מועד בחירות אחר לכלל המועצות של הרשויות המקומיות (להלן - הבחירות הכלליות). על פי הנראות סעיף זה, הבחירות הכלליות מתקיימות אחת לחמש שנים ביום ג' השלישי לחודש השון. קביעת יום אחד לעריכת הבחירות לכלל המועצות, היא מהעקרונות הבסיסיים של חוק זה, והקודמים לו, מאז הקמת המדינה. עיקרון זה הוחל לאחריה גם על המועצות האזוריות (ס"ח התשנ"ז, עמ' 73).

למרות קביעה זו, קיימים מקרים שבהם אין מנוס מעריכת בחירות למועצת רשות מקומית פלוגית שלא במועד הבחירות הכלליות. המקרה השכיח הוא של רשות מקומית שנוהלה בידי ועדה שמינה שר הפנים (ועדה קרואה), ושסיימה את כהונתה שלא בסמיכות למועד שבו נערכות בחירות כלליות ולפיכך יש צורך לקיים בחירות למועצת אותה רשות מקומית לא ביום הבחירות הכלליות. כמו כן על פי סעיף 3 לחוק, יש לערוך את הבחירות הראשונות למועצה לאחר כינונה בתוך 60 ימים מתום ארבע שנים להקמת המועצה, ומשמעות הדבר היא שבחירות ראשונות אלה נערכות לאו דווקא ביום הבחירות הכלליות.

* הצעת חוק מס' 2260/8; הועברה לוועדה ביום ט"ז בסיון התשנ"ח (10 ביוני 1998).
ס"ח התשכ"ה, עמ' 248; התשנ"ז, עמ' 386.

(2) קוימו הבחירות האחרונות למועצה יותר משנה ופחות מארבע שנים לפני יום הבחירות הכלליות הקרוב, יקבע השר את יום הבחירות הבאות למועצה, ככל האפשר, באמצע התקופה שבין היום שבו נערכו הבחירות האחרונות למועצה לבין יום הבחירות הכלליות השני, והבחירות למועצה שלאחר מכן ייערכו ביום הבחירות הכלליות השני;

(3) קוימו הבחירות האחרונות למועצה ארבע שנים או יותר לפני יום הבחירות הכלליות הקרוב, יתקיימו הבחירות הבאות למועצה ביום הבחירות הכלליות הקרוב.

תיקון סעיף 25

3. בסעיף 25 לחוק העיקרי -

(1) בסעיף קטן (א), במקום "יאושרו" יבוא "ירשמו";

(2) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(א1) חבר המועצה שנעדר משיבת המועצה שבה נרשמו סיעות המועצה כאמור בסעיף קטן (א), רשאי להודיע בכתב לפקיד הבחירות, לחברי המועצה ולראש הרשות, לא יאוחר מהמועד כאמור בסעיף קטן (א), את שמה של הסיעה שבה הוא חבר ואת שמו של בא-כוחה.

(א2) לא כונסה המועצה, או לא נרשמו הסיעות עד המועד כאמור בסעיף קטן (א), רשאי כל חבר מועצה להודיע בכתב לפקיד הבחירות, לחברי המועצה ולראש הרשות, לא יאוחר מהיום השישים וארבעה שלפני יום הבחירות, את שמה של הסיעה שבה הוא חבר ואת שמו של בא-כוחה."

תיקון סעיף 26

4. בסעיף 26 לחוק העיקרי, במקום "חלפו יותר מארבע שנים" יבוא "חלפו יותר מחמש שנים".

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (2)

בהתאם לנוהג הקיים ניתנת אפשרות לחבר המועצה להודיע על ההרכב הסיעתי גם אם נבצר ממנו להשתתף בישיבה או אם לא כונסה המועצה. מוצע לעגן את הנוהג בהוראת חוק.

סעיף 4 סעיף 26 לחוק מתייחס למינוי ועדת בחירות בידי שר הפנים בישובים שבהם לא מכהנת מועצה נבחרת, משום שהמועצה הקודמת פוזרה או שהמועצה היוצאת היא מועצה ראשונה ממונה.

הכלל הוא שיש להתחשב בתוצאות הבחירות האחרונות למועצה, ואולם אם חלפו יותר מארבע שנים מאז הבחירות האחרונות למועצה - יש להתחשב בתוצאות הבחירות לכנסת.

תקופת ארבע שנים הנזכרת נקבעה בזמנו בהתאמה לתקופת כהונתה של המועצה שהיתה כזכור ארבע שנים.

הואיל ותקופת כהונתה של מועצה היא חמש שנים - מוצע לתקן בהתאם את סעיף 26 לחוק.

ההוראות המוצעות מביאות לאיחודן של הבחירות למועצה האמורה עם הבחירות הכלליות לכל המאוחר ביום הבחירות הכלליות הבא אחרי יום הבחירות הכלליות הקרוב; יחד עם זאת קובעות ההוראות המוצעות, מחד גיסא, פרק זמן ארוך דיו לכהונת המועצה אשר יאפשר לה לתפקד כראוי ולבצע את המטלות העיקריות הרובצות עליה; מאידך גיסא, אין תקופת הכהונה האמורה ארוכה מדי ואין בה כדי לפגוע בעיקרון הדמוקרטי הבסיסי של מימוש הזכות לבחור ולהיבחר בתוך פרקי זמן סבירים.

סעיף 3 לפסקה (1)

לפי סעיף 25, לא יאוחר מהיום השישים ושישה שלפני יום הבחירות מתכנסת המועצה של כל רשות מקומית וכל חבר מועצה מודיע לאיזו סיעה הוא משתייך לקראת הבחירות הקרובות.

בנוסף לחוק הקיים נאמר שהסיעות "יאושרו" על ידי המועצה. למעשה המועצה אינה עוסקת באישור או אי-אישור אלא רק רושמת בפניה. מוצע להתאים את החוק למציאות.

5. בסעיף 31 (א) לחוק העיקרי, בכל מקום, במקום "בהסכמת ועדת הבחירות" יבוא "בהתייעצות עם ועדת הבחירות".

6. בסעיף 32 לחוק העיקרי, אחרי סעיף קטן (ו) יבוא:
"ז) ברשות מקומית שבה לא מכהנת מועצה נבחרת יחולו הוראות סעיף זה כשינויים המחויבים וכשינויים אלה: בכל מקום שנאמר בו "סיעה" או "סיעות" יראו כאילו נאמר בו "רשימת מועמדים שאושרה כאמור בסעיף 41".

7. בסעיף 32א לחוק העיקרי, במקום סעיף קטן (א) יבוא:
"א) פקיד הבחירות, בהתייעצות עם ועדת הבחירות, ימנה מזכיר לכל ועדת קלפי, ואם ראה לנכון לעשות כן, רשאי הוא למנות מזכירים שאינם תושבי אותה הרשות המקומית".

8. בסעיף 35 (א) לחוק העיקרי, אחרי "להגיש רשימת מועמדים" יבוא "אחת כלבר".

9. בסעיף 38 לחוק העיקרי -

(1) בסעיף קטן (א), המילים "במזומנים או" - יימחקו;

ד ב ר י ה ס ב ר

המזכיר הוא האדם המכיר את חוק הבחירות ואת התקנות ויודע לפעול לפיהם, והוא גם מקבל הדרכה מקצועית.

מן הניסיון התברר כי יש ועדות בחירות הנמנעות מלמנות מזכירים, או ממנות מזכירים לפי מפתח סיעתי, וכיוצא בזה מעשים העלולים לפגוע בטוהר הבחירות. מוצע כי הסמכות למנות מזכירים תועבר לפקיד הבחירות, בהתייעצות עם ועדת הבחירות, ובמקרים הראויים לכך הוא יהיה רשאי למנות מזכירים שהם תושבי ישובים אחרים.

8 סעיף 8 בהתאם לחוק קיימים שלושה גופים הרשאים להגיש רשימת מועמדים:

1. סיעת כנסת;
 2. סיעה של המועצה היוצאת;
 3. קבוצת בוחרים (תומכים של רשימה חדשה).
- החוק אוסר במפורש על אדם לתמוך ביותר מרשימת מועמדים (חדשה) אחת. עיקרון זה הוחל, במשך כל השנים, מכללא, גם על סיעת כנסת או סיעה של מועצה יוצאת; לאמור - כל באיכות של סיעה היה רשאי להגיש רק רשימת מועמדים אחת ברשות מקומית מסוימת.

בבחירות הכלליות האחרונות קבע בית המשפט המחוזי כי סיעה רשאית להגיש, ברשות מקומית מסוימת, יותר מרשימה אחת.

מוצע לקבוע במפורש כי כל אחד מהגופים האמורים רשאי להגיש רק רשימה אחת.

9 סעיף 9 רשימה חדשה חייבת, בעת הגשת הרשימה, להפקיד ערבון במזומן או בשיק

5 סעיף 5 פקיד הבחירות אמור לקבוע, לקראת הבחירות, את מקומות הקלפי, במקומות הטובים ביותר והראויים ביותר לשמש למטרה זו.

החוק הקיים קובע כי קביעת מקומות הקלפי תיעשה "בהסכמת ועדת הבחירות".

מן הניסיון התברר כי יש מקרים שבהם ועדת בחירות מנסה לקבוע מקומות קלפי באתרים לא ראויים שיש בהם כדי לפגוע קשות בטוהר הבחירות. מקרים אלה חייבו פניה לבית המשפט כדי לקבל צו נגד ועדת הבחירות.

מוצע כי קביעת מקומות הקלפי תיעשה בידי פקיד הבחירות בהתייעצות עם ועדת הבחירות, בלא צורך בהסכמת ועדת הבחירות.

6 סעיף 6 ועדות הקלפי מורכבות מהסיעות של ועדת הבחירות המקומית; ועדת הבחירות מורכבת, כתמונת ראי, של מספר חברי המועצה והסיעות היוצאות.

ברשות מקומית שבה אין מכהנת מועצה נבחרת (מועצה ראשונה ממונה או ועדה קרואה) אין סיעות במועצה היוצאת, והסיעות שמהן מורכבת ועדת הבחירות, בחלקן או ברובן, אין להן כל ענין בבחירות.

מוצע כי במקרים אלה יורכבו ועדות הקלפי, לפי אותם הכללים, מבין נציגי רשימות המועמדים המתמודדות בפועל בבחירות.

7 סעיף 7 לפי המצב החוקי הקיים, רשאית ועדת הבחירות למנות מזכיר לוועדת קלפי. תפקידו של המזכיר הוא לעזור לוועדת הקלפי במילוי תפקידיה, לכתוב את הפרוטוקול וכיוצא בדרך כלל

(2) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(א) הערבון כאמור בסעיף קטן (א) יינתן לפקיד הבחירות לא יאוחר מהיום העשרים ואחד שלפני יום הבחירות";

(3) במקום סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב) לא ניתן ערבון כאמור בסעיפים קטנים (א) או (א) יראו את רשימת המועמדים כאילו לא הוגשה לפקיד הבחירות";

10. בסעיף 45(ב) לחוק העיקרי, בסופו יבוא "פקיד הבחירות יקבע את מקום מסירת ההודעות ואת השעות לכך ובלבד שלא יפחתו משעתיים". תיקון סעיף 45

11. בסעיף 51 לחוק העיקרי –

תיקון סעיף 51

(1) במקום סעיף קטן (א) יבוא:

"(א) פתקי הצבעה יהיו מודפסים על פי דוגמה שאישר פקיד הבחירות ועליהם אות, או כינוי ואות ותו לא";

(2) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(ב) פקיד הבחירות יאשר לכל רשימת מועמדים דוגמת פתק אחד בלבד, לפי סעיפים קטנים (א) ו-(ב)."

(2ב) צורת הפתק וההדפסה ייקבעו על ידי השר בתקנות."

ד ב ר י ה ס ב ר

מספר רב של סוגים של פתקי הצבעה לכל רשימה. כל סוג וכל פתק בפני עצמו הוא כשר, אולם באופן זה אפשר לזהות הצבעה של כמעט כל בוחר באופן אישי.

ניסיונות של משרד הפנים לכוון את הרשימות לפתק אחיד לכל רשימה נכשלו ובחלק מהישובים עברו לשימוש מסיבי ביותר של פתקי הצבעה בכתב יד. גם הפתקים בכתב יד הזכנו בקבוצות קטנות לפי אותה שיטה.

תופעה זו מהווה פגיעה חמורה ביותר בחשאיות ההצבעה.

מוצע פתרון כולל לבעיה כדלקמן:

1. לענין פתקים מודפסים ייקבע כי פקיד הבחירות יאשר דוגמת פתק אחד בלבד לכל רשימה (וכן פתק אחד מודפס בשתי שפות). ניתן יהיה לפסול כל פתק מודפס שנמצא בקלפי ואינו תואם את הדוגמה שאושרה.

2. לענין פתקים בכתב יד, ייקבע כי פתק כזה חייב להיות בכתב ידו של הבוחר המסוים. זו היתה למעשה הכוונה המקורית שבהיתר להשתמש בפתק בכתב יד.

עוד מוצע לקבוע כי אם יימצא יותר מפתק הצבעה אחד בכתב יד של אדם אחד ייפסלו כולם – למעט אחד.

בנקאי. חלק מהרשימות מביאות ערבונות במזומן, דבר היוצר בעיה חמורה לפקיד הבחירות כליל קבלת הרשימות.

בחוק הבחירות לכנסת בוטלה האפשרות של מתן ערבון במזומנים.

מוצע, מחד גיסא, כי הערבון יימסר רק בשיק בנקאי, ומאידך גיסא – כדי להקל על הרשימות – יוכל ערבון להינתן גם לאחר הגשת הרשימות עד לא יאוחר מיום אחד לפני האישור הסופי של הרשימות.

סעיף 10 החוק קובע שלפחות עשרה ימים לפני יום הבחירות תימסר לפקיד הבחירות הודעה על התקשרות בין רשימות. במשך כל השנים פרסמו פקודי הבחירות הודעה על לחות המודעות ובה קבעו את השעות (שעתיים לפחות) והמקום שבהם יקבלו הודעות על התקשרות ביום העשירי שלפני יום הבחירות.

מתוך הניסיון התברר כי במקרים רבים אנשים באים כמה דקות לפני חצות הלילה של אותו יום לביתו של פקיד הבחירות, למסור לו הודעה על התקשרות.

מוצע לעגן בחוק את קביעת השעות למסירת ההודעות.

סעיפים 11, אחת הבעיות הקשות בבחירות לרשויות 12 ו-14 המקומיות היא שהרשימות המכינות לעצמן את פתקי ההצבעה, מייצרות

תיקון סעיף 61 12. בסעיף 61 לחוק העיקרי -

(1) במקום סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב) מי שמהמת מחלה או מום אינו מסוגל לבצע את הפעולות המעשיות בתא ההצבעה לבדו, רשאי להביא אתו מלווה, שפרטיו יירשמו בפרוטוקול, כדי לעזור לו בפעולת ההצבעה; ואולם המלווה -

(1) לא יהיה מנהל או עובד בית אבות או מוסד אחר שבו שוהה המצביע;

(2) לא ילווה ביום הבחירות יותר משני בוחרים;

(2) בסעיף קטן (ג), במקום "יכול לשמש להצבעה גם פתק ריק" יבוא "יכול בוחר להשתמש להצבעה גם בפתק ריק" ובמקום "שעליו מסומנים בכתב יד" יבוא "שעליו מסומנים בכתב ידו של אותו בוחר".

הוספת סעיף 61א 13. אחרי סעיף 61 לחוק העיקרי יבוא:

"סמכויות מיוחדות 61א. (א) נוכח שר הפנים בערב יום הבחירות, או ביום הבחירות, כי קיימות באזור קלפי מסוים נסיבות מיוחדות המונעות או העלולות למנוע לדעתו את המהלך התקין של ההצבעה, רשאי הוא להורות על דחיית פתיחה הקלפי, על הפסקת ההצבעה ועל חידושה וכן על הוספת זמן להצבעה, ובלבד שלא תותר הצבעה כעבור יותר מ-24 שעות מהשעה הנקובה בסעיף 55 לסגירת הקלפיות.

(ב) הוראות השר לפי סעיף זה יקבעו את הסידורים להבטחת קיום הבחירות באותו אזור קלפי, לרבות מקום הקלפי, הרכב ועדת הקלפי וכל דבר אחר המתחייב מן ההוראה העיקרית.

(ג) שר הפנים יודיע על ההוראות לבוחרים, ליושב ראש ועדת הבחירות, לפקיד הבחירות ולוועדת הקלפי הנוגעים בדבר, במקום ובצורה שימצא לנכון; ההוראות האמורות אינן טעונות פרסום ברשומות."

החלפת סעיף 63 14. במקום סעיף 63 לחוק העיקרי יבוא:

"קילות פסולים 63. ואלה יהיו קולות פסולים -

(1) פתק הצבעה הנמצא במעטפה שאינה נושאת סימון כאמור בסעיף 50(ב) או במעטפה שלא סופקה בידי פקיד הבחירות;

(2) פתק הצבעה הנמצא במעטפה שהוסף עליה סימן העלול לזהות את המצביע;

ד ב ר ו ה ס ב ר

מוצע לקבוע את ההוראות כחלק מן החוק.	סעיף 12 מוצע להתאים את ההוראות בדבר הצבעת אנשים בעלי מוגבלות פיזית המונעת מהם להצביע להוראות שנקבעו גם בבחירות האחרונות לכנסת.
סעיף 14 מוצע להתאים את ההוראות הפסילה הקבועות בסעיף זה להוראות הפסילה שבחוק הבחירות לכנסת.	סעיפים 13, 17 ו-18 בשנת 1973 נערכו, כזכור, הבחירות בזמן מלחמת יום כיפור, וההוראות בסעיפים האמורים הוכנסו כהוראות שעה. מאז מחודשות ההוראות ערב כל בחירות כלליות.

- (3) מעטפת הצבעה שנמצא בא דבר כלשהו זולת פתק ההצבעה;
- (4) מעטפת הצבעה של בוחר לפי פרק ח' אשר הגיעה לוועדת הבחירות אחרי היום החמישי שלאחר יום הבחירות;
- (5) מעטפת הצבעה לבחירת המועצה שנמצא בה פתק הצבעה לראש הרשות;
- (6) מעטפת הצבעה לבחירת המועצה שנמצאו בה פתק הצבעה למועצה ופתק הצבעה לראש רשות – פסולים שני הקולות;
- (7) מעטפת הצבעה שנמצאו בה יותר מפתק הצבעה אחד; אולם אם היו במעטפת ההצבעה לא יותר משני פתקי הצבעה זהים לרשימת מועמדים אחת, לא ייפסל הקול בשל כך, אך הפתק השני לא יובא בחשבון;
- (8) פתק הצבעה שהוסף עליו סימן כלשהו העלול לזהות את המצביע;
- (9) פתק ריק שאין עליו ולא כלום;
- (10) פתק שאין עליו אות או אותיות של רשימת מועמדים שאושרה;
- (11) פתק ועליו רק כינוי הרשימה ואין עליו אות;
- (12) (א) פתק הצבעה שאינו מתאים להוראות סעיף 51 או סעיף 61(ג);

(ב) נמצאו בכלל פתקי ההצבעה של רשימה אחת כמה פתקי הצבעה בכתב יד אשר לא נפל בהם פסול מהפסילות האמורות בפסקאות (1) עד (11) לעיל, ואולם הוכח כי יותר מפתק הצבעה אחד כאמור נכתב בכתב ידו של אדם אחד, ייחשב רק אחד מהפתקים האמורים ככשר ויתר הפתקים בכתב ידו של אותו אדם ייפסלו.

15. בסעיף 64(א) לחוק העיקרי, אחרי "וחעביר מיד את הפרוטוקול לפקיד הבחירות" יבוא "או למי שפקיד הבחירות מינה לכך".

16. אחרי סעיף 73 לחוק העיקרי יבוא:
 "ביטול בחירות 73א. (א) פסק בית המשפט, שלא כערעור כאמור בסעיף 73, כי הבחירות בכלל או באזור קלפי מסוים בטלות, יחולו הוראות אלה:

ד ב ר ו ה ס ב ר

בבחירות הכלליות האחרונות קבע בית המשפט המחוזי כי סיעה רשאית להגיש, ברשות מקומית מסוימה, יותר מרשימה אחת.
 מוצע לקבוע במפורש כי כל אחד מהגופים האמורים ראי להגיש רק רשימה אחת.

סעיף 16 בשנים האחרונות היו כמה מקרים שבהם ביטלו בתי המשפט תוצאות בחירות אגב דיון פלילי. ביטול הבחירות לא נעשה במסגרת סעיף 73

סעיף 15 נוהג מקובל הוא, במיוחד בישובים בינוניים וגדולים, שהומר ההצבעה המובא בתום יום הבחירות לפקיד הבחירות נמסר לצוותים הממונים לכך. זאת לשם מניעת תורים ועיכובים במסירת החומר.

מוצע לעגן נוהג זה בחוק על ידי הסמכת פקיד הבחירות למנות אנשים לקבלת החומר.

(1) פסק בית המשפט שהבחירות בטלות בכלל יקוימו בחירות חרשות בתוך 120 ימים מיום שפסק הדין היה לסופי, במועד שיקבע השר; עד לאחר הבחירות החדשות יתנהלו עניני הרשות המקומית על ידי ועדה שימנה השר לאחר שניתן פסק דין סופי; דין ועדה כזאת והיושב ראש שלה – כדין מועצה וראש רשות מקומית.

(2) פסק בית משפט שהבחירות באזור קלפי מסוים בטלות, יחולו הוראות סעיף 73(ד).

(3) פנקס הבוחרים אשר ישמש בבחירות לפי סעיף זה יהיה הפנקס התקף בעת הבחירות החדשות.

(4) פקיד הבחירות יפרסם ברשומות הודעה על תוצאות הבחירות החדשות.

17. אחרי סעיף 81(ב) לחוק העיקרי יבוא:

"(ג) על אף האמור בסעיפים קטנים (א) ו-(ב) רשאי שר הפנים, בהתייעצות עם שר הבטחון, לתת הוראות בדבר הזיהוי של חיילים הנמצאים באזורים שקבע לענין זה בהתייעצות כאמור ובדבר האמצעי שיעיד כי החייל הצביע; קביעת האזורים וההוראות האמורות יובאו ליריעת הנוגעים בדבר כפי שימצא שר הפנים לנכון, בהתייעצות כאמור; הן אינן טעונות פרסום ברשומות.

18. (א) לאחר סעיף 84 לחוק העיקרי יבוא:

"הצבעת עובדים מסוימים הנוגע לסדרי הצבעתם של:

(1) מי שנמצאים ביום הבחירות באזורים שנקבעו לענין פסקה זו על ידי שר הפנים, בהתייעצות כאמור, בתוך השטחים המוחזקים על ידי צבא הגנה לישראל, והם עובדי צבא הגנה לישראל המועסקים באותם אזורים;

(2) עובדים אחרים הנמצאים ביום הבחירות באזורים שנקבעו לענין פסקה זו, בכפוף לסעיף קטן (ב), על ידי שר הפנים, בהתייעצות כאמור, מתוך השטחים המוחזקים על ידי צבא הגנה לישראל;

הוראות אלה יובאו ליריעת הנוגעים בדבר כפי שימצא לנכון שר הפנים בהתייעצות כאמור; הן אינן טעונות פרסום ברשומות.

19. בסעיף 93(4) לחוק העיקרי, במקום "פחות מ־25 מטר ממנו" יבוא "פחות מ־25 מטרים ממקום הקלפי או מהקיר החיצוני או הגדר החיצונית של המבנה שבו נמצא מקום הקלפי, הכל לפי הרחוק יותר".

ד ב ר י ה ס ב ר

(ערעור על תוצאות הבחירות) ופסקי הדין ניתנו שנים מספר לאחר הבחירות.

מוצע לקבוע במקרה של ביטול בחירות, בכלל או באזור קלפי מסוים, לאחר שחלף זמן רב מקיום הבחירות, כי הבחירות החדשות יתנהלו על פי הפנקס התקף בעת עריכת הבחירות החדשות וכי את עניני הרשות

סעיף 19 סעיף 93 לחוק קובע כי אסור לנהל תעמולה ביום הבחירות במקום הקלפי ובמרחק של עשרים וחמישה מטרים ממנו.

הצעות חוק 2724, כ"ח בסיון התשנ"ח, 22.6.1998

400

20. במקום סעיף 96 לחוק העיקרי יבוא:

החלפת סעיף 96

96. כל המעוניין זכאי לעיין בנוכחות פקיד הבחירות במסמכים הנוגעים לבחירות וכן זכאי לקבל, תמורת תשלום, צילומים מאותם מסמכים.

96א. (א) עיון בפתקי הצבעה לא יורשה אלא בצו של בית המשפט המחוזי.

(ב) צו כאמור בסעיף קטן (א) יינתן על יסוד בקשה, הנתמכת בתצהיר, כאמור בסעיף קטן (ג), של אדם המעוניין בהגשת ערעור על תוצאות הבחירות או בהגשת תביעה פלילית בקשר לבחירות.

(ג) בתצהיר יפרט המבקש -

(1) בפתקי הצבעה של אילו רשימות מועמדים הוא רוצה לעיין ובאילו קלפיות;

(2) מהם הליקויים אשר לדעתו נפלו בפתקי ההצבעה שבהם הוא מבקש לעיין והיקף הליקויים;

(3) מהן הראיות למידע שבידו על הליקויים לכאורה והיקפם.

(ד) בית המשפט יתן צו לעיון בפתקים אם מצא שקיימות ראיות לכאורה לליקוי כנטען בתצהיר וכי היקפו של ליקוי זה היה עלול להשפיע על חלוקת המנדטים.

(ה) בצו כאמור יקבע בית המשפט בפתקים של אילו רשימות ואילו קלפיות המבקש זכאי לעיין.

ד ב ר י ה ס ב ר

ההצבעה בישוב, בלא כל סיבה ובלא כל מידע ספציפי על ליקויים שבשלהם ניתן להגיש ערעור בחירות.

אין ספק שיש לאפשר לרשימה לעיין בפתקי הצבעה כדי לאמת מידע ולאפשר להוכיח בערעור בחירות תקלות שיש בהן כדי לפסול את הבחירות או המעשים המהווים עבירה פלילית.

ואולם אין הצדקה לאפשר עיון בפתקי הצבעה מתוך תקווה סתמית למצוא אי־פה אי־שם. פתק כשר שיש לפסלו או פתק פסול שיש להכשירו כאשר ברור מאליז שאין בכלל הליקויים כדי לזכות בערעור, זאת נוכח העובדה שהעיון בפתקי הצבעה הוא תהליך איטי וממושך.

מוצע לתחום את הזכות לעיין בפתקי ההצבעה על ידי קביעת הוראות ברורות בדבר המידע והראיות שיש להביא בפני בית המשפט בבקשה לעיין בפתקים וכן לקבוע כי צו כזה יינתן על ידי בית המשפט אם מצא שיש ראיות לכאורה כי הליקויים והפגמים עלולים לשנות את חלוקת המנדטים.

רוב הקלפיות ממקומות בבתי ספר. במקרים רבים מרחק של עשרים וחמישה מטרים מהחדר שבו נמצאת הקלפי עדיין נמצא במסדרונות בית הספר או בהצר בית הספר.

רשימות מועמדים מקיימות תעמולה בתוך תחומי בית הספר. מוצע לקבוע בבירור כי עשרים וחמישה המטרים האסורים כתעמולה יימדדו התל מהקיר החיצוני או הגדר החיצונית של המבנה שבו נמצאת הקלפי.

סעיף 20. 1. נוסף על הזכות הקבועה בסעיף 96 לעיין במסמכי הבחירות מוצע לאפשר לצלם, תמורת תשלום מתאים, את המסמכים.

2. במערכות הבחירות האחרונות נתנו בתי המשפט המחוזיים, ללא קביעת אמות מידה, צווים כוללים לעיין בפתקי הצבעה. תופעה זו נוצלה על ידי רשימות רבות בישובים שונים אשר ביקשו וקיבלו צו מבית המשפט ועיינו במשך ימים ארוכים בכל פתקי

21. בסעיף 100 לחוק העיקרי, בסופו יבוא "וכן, בהתייעצות עם השר לבטחון הפנים, בכל ענין הנוגע לשמירת הסדר ולמניעת הפרעה לבחורים, פגיעה בהליכי הצבעה תקינים ושיבוש הליכי הבחירות, במבנה שבו נמצא מקום קלפי".

תיקון סעיף 100

22. בפקודת המועצות המקומיות², בסעיף 9, המילים "למועצה מקומית" – יימחקו;

תיקון פקודת המועצות המקומיות

23. בחוק הרשויות המקומיות (בחירת ראש הרשות וסגניו וכהונתם), התשל"ה-1975³ –

תיקון חוק הרשויות המקומיות (בחירת ראש הרשות וסגניו וכהונתם)

(1) בסעיף 5, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ג) הוגשה הצעת מועמד בידי קבוצת בוחרים ולא צוינו בה בא-כוח המגישים וממלא מקומו, יראו את המגיש הראשון ברשימה כבא-כוח המגישים ואת המגיש השני ברשימה כממלא מקומו";

(2) בסעיף 7(ב)(1), אחרי "43" יבוא "45", במקום "61(ב) ו-(ג)" יבוא "61(ב), 61א", במקום "63" יבוא "63(1) עד (4) ו-(7) עד (9)" ובמקום "73 ו-73א";

(3) בסעיף 7, במקום סעיף קטן (ג) יבוא:

"(ג) נוסף על הוראות סעיף קטן (ב), יחולו על פתק ההצבעה לבחירות ראש הרשות הוראות אלה:

(1) הפתק יהיה בצבע שונה מפתק ההצבעה למועצה; צבעו וצורתו ייקבעו בתקנות;

(2) הפתק ישא את שם המועמד בדפוס, בעברית או בעברית ובערבית, ותו לא, לפי דוגמה שאישר פקיד הבחירות;

(3) פקיד הבחירות יאשר לכל מועמד דוגמת פתק אחד בלבד הנושא את שם המועמד בדפוס בעברית, ואם נתבקש, גם דוגמת פתק אחד בלבד הנושא את שם המועמד בדפוס בעברית ובערבית.

ד ב ר ו ה ס ב ר

סעיף 22 בסעיף 9 לפקודת המועצות המקומיות נאמר כי פסק דינו של בית המשפט המחוזי בערעור על תוצאות הבחירות למועצה מקומית או לוועד מקומי הוא סופי.

מוצע להשמיט מהוראה זו את המילים "למועצה מקומית", שכן באשר לזו ניתנה כבר זכות ערעור בשאלה משפטית בסעיף 73(א) לחוק הרשויות המקומיות (בחירות) ויש למנוע סתירה בין שני הסעיפים.

סעיף 23 מוצעים תיקונים בחוק הבחירה הישירה לראשי רשויות, בעיקר בנושא פתקי הצבעה, לשם התאמת ההוראות של חוק זה לחוק הבחירות למועצות הרשויות ולחוק הבחירות לכנסת.

סעיף 21 בחוק הרשויות המקומיות (בחירות), מצויות כמה הוראות שנועדו לשמירת הסדר ולמניעת הפרעה לקיום הליכי בחירות תקינים במקום קלפי. המונח "מקום קלפי" התפרש מאז ומתמיד ככולל רק את החדר שבו נמצאת הקלפי ואשר בו פועלת ועדת הקלפי. כתוצאה מכך התברר במערכות הבחירות האחרונות שחטרים כיום כלים נאותים להתמודדות עם תופעות של הפרעה לבחורים ושיבוש סדרי הבחירות התקינים במסדרונות שבהם ממתנינים הבחורים להצבעתם וככלל במבנה שבו נמצא מקום קלפי.

מוצע להסמיך את שר הפנים להתקין תקנות לענין שמירת הסדר ומניעת פגיעה בהליכי ההצבעה התקינים במבנה שבו מתקיימת הצבעה.

² דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 9, עמ' 256.

³ סי' התשל"ה, עמ' 211; התשנ"ח, עמ' 147.

(4) כמקום פתק מודפס יכול בוחר להשתמש להצבעה גם בפתק ריק, שצבעו וצורתו נקבעו בתקנות, ועליו ירשום הבוחר, בכתב ידו, בעברית או בערבית את השם הפרטי של המועמד ושם משפחתו בצורה המאפשרת לזהותו בוודאות, ותו לא; כל בוחר רשאי לקבל מוועדת הקלפי פתק ריק;

(5) פתק שאין עליו שם של מועמד כפי שאישר פקיד הבחירות - הקול פסול;

(6) פתק בכתב יד שעליו שם מועמד כשפה שאינה עברית או ערבית - הקול פסול;

(7) פתק בכתב יד שלא ניתן להבין ממנו את שם המועמד או שלא ניתן להבין לאיזה מועמד ניתן הפתק - הקול פסול;

(8) נמצא במעטפת הצבעה לבחירת ראש הרשות פתק הצבעה למועצה - הקול פסול;

(9) נמצאו במעטפת הצבעה לבחירת ראש הרשות פתק הצבעה לראש הרשות ופתק הצבעה למועצה - פסולים שני הקולות;

(10) פתק הצבעה שאינו מתאים להוראות סעיף זה - הקול פסול;

(11) נמצאו בכלל פתקי ההצבעה של מועמד אחד מספר פתקי הצבעה בכתב יד אשר לא נפל בהם פסול מהפסילות האמורות בסעיף קטן (ב) ובפסקאות (1) עד (10) לעיל, ואולם הוכח כי יותר מפתק הצבעה אחד כאמור נכתב בכתב ידו של אדם אחד, ייחשב רק אחד מהפתקים האמורים כבשור ויתר הפתקים בכתב יד של אותו אדם ייפסלו;

(4) בסיפה של סעיף 33 יבוא יזכר בהתייחסות עם השר לבטחון הפנים בכל ענין הנוגע לשמירת הסדר ולמניעת הפרעה לבוחרים, פגיעה בהליכי הצבעה תקינים ושיבוש הליכי הבחירות, במבנה שבו נמצא מקום קלפי.

חבר הכנסת סאלח טריף

